

RECHTER JAN VAN DER DOES

De inzet van mr. Valkering

Soms lijkt de rechtbank op een slecht georganiseerde polikliniek: links en rechts grote aantallen zittende mensen. Zij hebben zich gespoed om op tijd te zijn, en vervolgens moeten ze wachten, eindelijk wachten. De sfeer is rusteloos en nerveus. Sommigen ijsberen wat heen en weer, anderen bespieden de bewegingen van de bodes bij de receptie, in de hoop uit hun handelingen aanwijzingen te putten voor de resterende wachttijd.

Toen mr. Johan Valkering de zaal betrad was het 18.30 uur, twee uur na het tijdstip vermeld op de oproep. Mr. Valkering is werkzaam bij een groot kantoor. Hij heeft een smal gezicht met hoge jukbeenderen. Het dikgeplante haar is teruggeschnipt tot proporties die het kantoor aanvaardbaar vindt. Een jaar geleden is hij beëdigd en hij doet strafzaken omdat de maatschap de voeling met de strafpraktijk niet helemaal wil kwijtraken. Mr. Valkering maakt het zichtbaar niet uit: hij bijt zich met overgave vast in alles wat op zijn pad komt.

Sommige advocaten nemen met een zuur knikje het leedwezen voor het wachten in ontvangst. Ze hebben te vaak gewacht, en ze kunnen uittekenen hoe het excuus gaat klinken. Mr. Valkering is te onbevangen om ervaringen te rangschikken in de mal van vermoeiende voorspelbaarheid. Hij is blij met de aandacht die hij krijgt, en hij staat te popelen om te beginnen. Alles aan hem is verwachtingsvol. Hij heeft de bescheidenheid van iemand die ervan overtuigd is dat men uiteindelijk het goede met hem voorheeft.

Zijn cliënt is een Moldaviër, die wordt verdacht van een straatroof. Met een nors gezicht kijkt hij de zaal in. Ook de tolk geeft op dit uur niet de indruk plezier aan de dag te beleven.

Mr. Valkering heeft een zorgvuldig opgebouwd betoog dat start bij de verdenking, en vervolgens het hele dossier haalt langs alle zorgvuldigheidseisen van het Wetboek van Strafvordering, alsof het gaat om computerbestanden die een voor een worden gescand op een mogelijk virus. Het kost tijd, en het is grondig. De officier van justitie heeft vlak voor het uitroepen van de zaak de oppas van haar kinderen gebeld en zij dient het betoog met afgewend gezicht uit. Ook voor de tolk is de gedetailleerde aanpak van de raadsman even slikken; waar hij normaal letterlijke vertalingen geeft, beperkt hij zich nu tot korte samenvattingen.

Het maakt de Moldaviër allemaal weinig uit.

Bij het afronden concludeert mr. Valkering dat op enkele relevante onderdelen ernstige twijfels bestaan. Hij is duidelijk benieuwd

illustratie: Floris Tilanus

naar de impact van zijn betoog. De officier mag reageren en beperkt zich tot een kort: 'Ik persisteer.'

De zaak komt uiteindelijk tot een veroordeling. Iedereen zoekt zijn spullen bij elkaar.

Vlak voordat de verdachte de zaal verlaat, roept hij nog iets. De tolk zet de zin over in duidelijk verstaanbaar Nederlands, waarbij deze keer niets lijkt te zijn samengevat: 'Als ik een betaalde advocaat had gehad, dan was ik vrijgesproken.'

Er valt een stilte, waarin verlegenheid en leedvermaak meeklinken. Mr. Valkering kijkt gegeneerd weg. Niet het gedrag van de medespelers, niet de veroordeling, en ook niet het allerlaatste woord van de verdachte, maar die stilte moet het meest krenkend zijn geweest.

De eerste kraters in de argeloosheid zijn geslagen. ●